

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBINĖ KULTŪROS PAVELDO KOMISIJA

VALSTYBINĖS KULTŪROS PAVELDO KOMISIJOS POSĖDŽIO PROTOKOLAS

2012 m. gegužės 25 d. Nr. V17-1(6.1)

Vilnius

Posėdis vyko gegužės 25 d. nuo 9.00 val. iki 13.30 val.

Posėdžio pirmininkė – Valstybinės kultūros paveldo komisijos pirmininkė Gražina Drėmaitė

Posėdžio sekretorė – Valstybinės kultūros paveldo komisijos pakaitinė vyr. specialistė Violeta Katinienė

Dalyvavo:

Komisijos nariai – Gražina Drėmaitė, Jūratė Jurevičienė, Jūratė Markevičienė, Juozas Algirdas Pilipavičius, Adomas Butrimas, Giedrė Eleonora Miknevičienė, Eugenijus Jovaiša, Vykintas Vaitkevičius, Gintaras Balčytis, Giedrė Mickūnaitė;

Komisijos darbuotojai – Algimantas Gražulis, Gediminas Jucys, Juozas Lapinskas, Vladas Niunka, Artūras Stepanovič, Viktorija Gadeikienė, Alma Bačiulienė, Violeta Katinienė.

Kiti dalyviai: sąrašas pridedamas.

DARBOTVARKĖ:

1. Naujos 2011–2015 metų Valstybinės kultūros paveldo komisijos kadencijos pristatymas.
2. Valstybinės kultūros paveldo komisijos 2012–2014 metų strateginio veiklos plano tvirtinimas.
3. Kilnojamųjų kultūros vertybių įrašymas į Kultūros vertybių registrą.
4. Dėl Kultūros paveldo departamento 2012 metų paveldosaugos programų.
5. Komisijos narių siūlymai Komisijos veiklos programai iki 2012 metų pabaigos.
6. Kiti klausimai.

Darbotvarkei pritarta.

1. SVARSTYTA. Naujos 2011–2015 metų Valstybinės kultūros paveldo komisijos kadencijos pristatymas.

Komisijos pirmininkė G. Drėmaitė.

Pradėjo pirmąjį 5-osios VKPK kadencijos posėdį. Trumpai pristatė šiuo metu esančią situaciją dėl Komisijos sudėties – Seimo nepatvirtinti keturi nauji nariai, todėl Komisijoje dirba 4 Seimo 4-ajai kadencijai patvirtinti nariai.

Pristatė Komisijos narius:

Vykintas Vaitkevičius, komisijos narys

Archeologas, Klaipėdos universiteto Baltijos regiono istorijos ir archeologijos instituto vyresnysis mokslo darbuotojas, humanitarinių mokslų daktaras. Išrinktas iš asociacijų 2011-03-09;

Giedrė Eleonora Miknevičienė, komisijos narė

Architektė. Išrinkta iš asociacijų 2011-03-09.

Jūratė Jurevičienė, komisijos narė

Architektė. Vilniaus Gedimino technikos universitetas, Architektūros pagrindų ir teorijos katedros profesorė. Skirta Lietuvos Respublikos Ministro Pirmininko 2011-11-18 potvarkiu Nr.302.

Giedrė Mickūnaitė, komisijos narė

Dailėtyrininkė, menotyrininkė, humanitarinių mokslų daktarė, Vilniaus dailės akademijos docentė. Skirta Lietuvos Respublikos Ministro Pirmininko 2011-11-18 potvarkiu Nr. 302

Gintaras Balčytis, komisijos narys

Architektas, Kauno technologijos universiteto docentas. Skirtas Lietuvos Respublikos Ministro Pirmininko 2011-11-18 potvarkiu Nr. 302

Juozas Algirdas Pilipavičius, komisijos narys

Vilniaus dailės akademijos katedros vedėjas, profesorius.

Auščiausios kategorijos restauratorius. Skirtas Lietuvos Respublikos Ministro Pirmininko 2011-11-18 potvarkiu Nr. 302

Adomas Butrimas, komisijos narys

Meno istorikas, archeologas, profesorius, Vilniaus dailės akademijos prorektorius. Paskirtas Lietuvos Respublikos Prezidentės dekretu 2011-12-06 Nr.1K-890.

Nijolė Laužikienė, komisijos narė (posėdyje nedalyvavo)

Istorikė, Klaipėdos miesto savivaldybės Ugdymo ir kultūros departamento direktorė. Skirta Lietuvos Respublikos Prezidentės 2011-12-06 dekretu 1K-890.

Gražina Drėmaitė, komisijos pirmininkė

Aukščiausios kategorijos restauratorė. Skirta Lietuvos Respublikos Seimo 2007-05-03 nutarimu Nr. X-1112

Jūratė Markevičienė, komisijos narė

Menotyrininkė. Skirta Lietuvos Respublikos Seimo 2007-05-03 nutarimu Nr. X-1112.

Olga Žalienė, komisijos narė (posėdyje nedalyvavo)

Istorikė, muziejininkė. Lietuvos jūrų muziejaus direktorė. Skirta Lietuvos Respublikos Seimo 2007-05-03 nutarimu Nr. X-1112 .

Eugenijus Jovaiša, komisijos narys

Archeologas, Vilniaus pedagoginio universiteto Istorijos fakulteto Baltų proistorės katedros vedėjas, docentas daktaras. Skirtas Lietuvos Respublikos Seimo 2007-05-03 nutarimu Nr. X-1112

Po Komisijos narių pristatymo, VKPK pirmininkė supažindino su administracijos darbuotojais, visiems nariams įteiktas visų komisijos narių ir administracijos sąrašas su kontaktais.

Visiems Komisijos nariams įteikiama „Valstybinės kultūros paveldo komisijos 2007-2011 metų veiklos apžvalga“, supažindinama su posėdžių rengimo ir organizavimo tvarka.

Pranešė kito posėdžio datą – 2012-06-08.

2. SVARSTYTA. Valstybinės kultūros paveldo komisijos 2012–2014 metų strateginio veiklos plano tvirtinimas.

Komisijos darbuotoja A. Bačiulienė.

Pristatė VKPK 2012-2014 metų strateginį veiklos planą.

Komisijos narė J. Markevičienė.

Siūlo Komisijos misijos aprašymą perkelti į teksto pradžią, nes tai yra svarbiausias dalykas. Taip pat sakinį „Jos pagrindinis tikslas – dalyvavimas kultūros paveldo apsaugos valstybės politikos bei strategijos formavime ir šios politikos įgyvendinimo priežiūroje“ papildyti, kad VKPK yra Seimo, Vyriausybės ir Prezidento patarėja ir ekspertė. Tai turėtų atsispindėti misijoje didelėmis raidėmis pirmame puslapyje.

Komisijos narys Juozas Algirdas Pilipavičius.

Pabrėžė, kad strateginis planas yra labai svarbus dokumentas. Ne paslaptis, kad Kultūros ministerijoje yra parengtas naujas paveldosaugos sistemos projektas ir ten yra siūloma mūsų Komisiją panaikinti. Anksčiau ar vėliau tas klausimas bus svarstomas įvairiuose lygiuose ir, žinoma, ten bus žiūrima į Komisijos veiklą, kuo ji užsiima, kiek ta veikla yra prasminga, perspektyvi, dokumentas bus labai atidžiai skaitomas.

Todėl reikėtų šį planą analizuoti ir dar šiek tiek kai kuriuos dalykus šlifuoti. Kai kas iš čia parašyto, neturėtų būti taip traktuojama, nes šiuo dokumentu Komisija pristato save.

Siūlė:

sakinyje „Vykdoma paveldosaugos politiką **nustato ...**“ keisti į „**remiasi**“, nes politiką konvencijos ne nustato, o ja remiasi;

Reikėtų nuoseklesnio apibūdinimo 1 psl. 3-ioje pastraipoje iš apačios „Be to, paveldosaugos nuostatos yra įteisintos daugelyje Lietuvos Respublikos įstatymų, **tiesiogiai nesusijusių** su kultūros vertybių apsauga:...“, nes toliau išvardinti įstatymai negali būti tiesiogiai nesusiję, paveldosauga yra integruota ir labai tampriai susijusi su visomis sritimis. Siūlė „**tiesiogiai nesusijusių**“ išbraukti.

Paskutinėje 1 psl. pastraipoje sakinį „Valstybinė kultūros paveldo komisija dalyvauja ...bei nutarimus“ pratęsti „**kuriuose teikia vertinimus bei pasiūlymus**“.

Institucijos strateginis tikslas (01) yra ne tik „**tobulinti**“, bet „**formuoti**“ „Lietuvos kultūros paveldo apsaugos politiką bei strategiją, užtikrinti kultūros paveldo išsaugojimą ir perdavimą ateities kartoms.“ Siūlė keisti į „**Formuoti ir tobulinti ...**“

Strateginis planas neatspindi pastarųjų metų pokyčių Paveldosaugos raidoje, ir būtent jos finansavimo. Čia nėra paminėtos EU lėšos. Reikėtų į planą įtraukti EU lėšų problematiką į 2 psl., *Ekonominiai veiksniai*. Tai galėtų atsispindėti ir *Trumpoje aplinkos analizėje, Galimybės*. 2013 metais rengiamas naujas finansavimo etapas ir bus sprendžiama, kokiems objektams skirti lėšas, VKPK būtų didelis nuostolis nedalyvauti šiame procese.

Tikslo įgyvendinimas, 3. – siauroka, nuoga formuluotė. Reikėtų papildyti „siekti **kokybiškesnio panaudojimo**“.

Pakvietė kitus narius apsvarstyti šiuos klausimus.

Komisijos pirmininkė G. Drėmaitė.

Į pastabas Komisija atsižvelgs.

Komisijos narė J. Jurevičienė.

Klausė, ar šis planas jau derintas su Seimo Švietimo, mokslo ir kultūros komitetu?

Komisijos darbuotoja A. Bačiulienė.

Seimo Švietimo, mokslo ir kultūros komitetas į strateginio plano rengimą nesikiša. Pritarė Juozui Algirdui Pilipavičiui, dėl šio dokumento svarbos.

Komisijos darbuotojas V. Niunka.

Siūlė balsuoti dėl strateginio veiklos plano teksto keitimo iki 2012-06-08 posėdžio pagal pateiktus siūlymus.

Balsavimas:

1. Už – 9 Komisijos nariai.
2. Prieš – nėra.
3. Susilaikė – A. Butrimas

Išvada: siūlymui pritarta.

NUTARTA. Pritarti strateginio veiklos plano esmei ir teksto keitimui pagal pastabas.

3. SVARSTYTA. Kilnojamųjų kultūros vertybių įrašymas į Kultūros vertybių registrą.

Komisijos narė G. Mickūnaitė.

Siūlo pritarti pažymoje nurodytų kilnojamųjų kultūros vertybių įrašymui į Kultūros paveldo registrą. Pristatė 2 įrašytinų kilnojamųjų vertybių grupes:

1. Lietuvos kultūrai reikšmingų dailininkų kūriniai (profesoriaus P. Matulionio bareljefo, esančio Aleksandro Stulginskio universitete, įrašymo į Kultūros vertybių registrą; A. Žmuidzinavičiaus, J. Vienožinskio ir V. Slendzinskio paveikslų, esančių Gamtos tyrimų centro Geologijos ir geografijos institute).

2. Bažnytinio meno kūriniai, reikšmingi dailės istorijai ir maldingumo tradicijai (Daujėnų Švč. Jėzaus Vardo bažnyčioje esančios kilnojamųjų kultūros vertybės; kilnojamosios kultūros vertybės, esančios Pabiržės Švč. Trejybės bažnyčioje; kilnojamosios kultūros vertybės, esančios Telšių Šv. Antano Paduviečio katedroje).

Komisijos nariams pateikė įrašytinų kultūros vertybių dosjė ir nuotraukas.

Komisijos narys G. Balčytis.

Klausė kelintais metais sukurtas profesoriaus P. Matulionio bareljefas, esantis Aleksandro Stulginskio universitete, ar jis vertingas kaip meno kūrinys, ar kaip istorinis liudijimas.

Komisijos narė G. Mickūnaitė.

Atsakė, kad jis vertingas kaip skulptoriaus V. Žuklio kūrinys.

Komisijos narys E. Jovaiša.

Iškėlė klausimą dėl bareljefo vertingumo, nes tokių kūrinių yra daug.

Komisijos narė G. Mickūnaitė.

Atsakė, kad tokie memorialiniai bareljefai, meniškumo prasme tikrai nėra geriausi.

Komisijos narys E. Jovaiša.

Klausė, ar visi V. Žuklio kūriniai yra saugomi.

Komisijos narė G. Mickūnaitė.

Atsakė, kad tokių duomenų neturi.

Komisijos narys G. Balčytis.

Klausė, ar egzistuoja kokia nors sistema, pagal kurią V. Žuklio kūrinius reikia įtraukti į Registrą?

Komisijos narė G. Mickūnaitė.

Atsakė, kad tokių duomenų neturi.

Komisijos narė G.E. Miknevičienė

Jei kyla grėsmė, kad meno kūrinys gali būti sunaikintas, kaip kad įvyko pvz. daugelyje kavinių, valstybė įtraukdama į Registrą siekia jį išsaugoti.

Komisijos narė J. Markevičienė.

Iš tiesų meno kūriniai dažnai dingsta, kai atliekamas remontas, taip mes jau praradome ne vieną taikomosios dailės kūrinių.

Komisijos narys E. Jovaiša.

Pritarė J. Markevičienei ir paminėjo, kad ši problema grėsia ir Vilniaus pedagoginiame universitete Istorijos fakultete esantiems barejefams, kurie yra gražesni už Matulionio.

Komisijos narė J. Markevičienė.

Nemano, kad šio kūrinio saugojimas keltų kokių nors problemų.

Komisijos narys E. Jovaiša.

Mano, jog tai yra principo dalykas, kokie meno kūriniai ir pagal kokius kriterijus yra saugomi.

Komisijos narys J. A. Pilipavičius.

Atkreipė dėmesį į dar vieną šio klausimo aspektą – atsakomybę už saugojamus objektus, jų apsaugą. Ar tikrai įrašymas į Registrą jau garantuoja apsaugą?

Komisijos darbuotojas V. Niunka.

Pastebėjo, kad įrašymas į Registrą jau suteikia kūriniui tam tikrą apsaugą.

Komisijos narys J. A. Pilipavičius.

Bėda yra ta, kad nėra visai aišku, ką reiškia įrašymas į Registrą, tai suprantama nevienareikšmiškai. Vieni supranta tai kaip apsaugą, kiti tik kaip registravimą.

Komisijos pirmininkė G. Drėmaitė.

Mano, jog įrašymas į Registrą yra tarsi apynasris neleidžiantis išvežti meno vertybių iš Lietuvos. Pasigenda KPD kontrolės – kokia situacija su vertybėmis įrašytomis į Registrą.

Komisijos narė G. Mickūnaitė.

Pritarė, jog įrašymas į Registrą sustiprintų apsaugą. Siūlo balsuoti.

Komisijos pirmininkė G. Drėmaitė.

Priminė liūdną istoriją su Rašytojų sąjungos rūsyje rasta vertingais paveikslais. Tik juos suradus ir įrašius į Registrą jie yra saugomi, nes tai yra valstybės turtas.

Komisijos narė J. Jurevičienė.

Siūlė nustatyti kriterijus, pagal kuriuos būtų saugomi vertingi objektai.

Komisijos narė G. Mickūnaitė.

Pastebėjo, kad kriterijai yra – autoriniai kūriniai, bažnytinio meno objektai.

V. Niunka

Komentavo, jog kriterijai yra įrašyti dosjė.

D. Varnaitė

Pastebėjimas tiesiogiai nesusijęs su svarstomais objektais: Kultūros paveldo departamente gegužės 23 d. vyko labai įdomi diskusija, kurioje dalyvavo Lietuvos dailės istorikų draugijos, Dailės akademijos, Kultūros paveldo centro ir kt. institucijų ekspertai. Diskutuota apie kilnojamųjų kultūros vertybių įrašymo į Registrą strategiją. Įvertinant tai, kad resursų yra nedaug, kad Kultūros paveldo centre dirba vos 4 žmonės, tikėtis, kad jie visą Lietuvą labai greitai apvažiuos, būtų naivu. Vienas iš klausimų ir buvo, ką duoda įrašymas į registrą? Viena vertus, tai tikrai prisideda prie saugojimo mechanizmų, kadangi tampa valstybės saugomu turtu, kita vertus, šie objektai turi didesnę galimybę gauti finansinę paramą.

Šio susitikimo metu buvo suformuluota nauja Kilnojamųjų kultūros vertybių apskaitos strategija. Žadama eiti inventorizavimo ir etaloninės atrankos keliu.

Dėl šios strategijos KPD rengiasi kreiptis pritarimo ir į VKPK.

Komisijos pirmininkė G. Drėmaitė.

Siūlė balsuoti dėl bažnytinio paveldo kilnojamųjų kultūros vertybių įrašymo į Registrą.

Balsavimas:

1. Už – 9 Komisijos nariai.
2. Prieš – nėra.
3. Susilaikė – A. Butrimas.

Išvada: siūlymui pritarta.

Komisijos pirmininkė G. Drėmaitė.

Siūlė balsuoti dėl A. Žmuidzinavičiaus, J. Vienožinskio ir V. Slendzinskio paveikslų, esančių Gamtos tyrimų centro Geologijos ir geografijos institute, įrašymo į Registrą.

Balsavimas:

4. Už – 9 Komisijos nariai.
5. Prieš – nėra.
6. Susilaikė – A. Butrimas.

Išvada: siūlymui pritarta.

Komisijos pirmininkė G. Drėmaitė.

Siūlė balsuoti dėl profesoriaus P. Matulionio bareljefo, esančio Aleksandro Stulginskio universitete įrašymo į Registrą.

Balsavimas:

7. Už – 6 Komisijos nariai.
8. Prieš – nėra.

9. Susilaikė – 4 Komisijos nariai.
Išvada: siūlymui pritarta.

NUTARTA. Pritarti KPD siūlymui įrašyti aptartas kilnojamąsias kultūros vertybes į Kultūros vertybių registrą.

4. SVARSTYTA. Dėl Kultūros paveldo departamento 2012 metų paveldosaugos programų.

D. Varnaitė.

Priminė jog nuo 2011 m. Departamento programos yra finansuojamos per Kultūros ministeriją. Pristatė Kultūros paveldo departamento 2012 metų paveldosaugos programų projektą (žr. Medžiaga 2012m. gegužės 25d. posėdžiui, ketvirtam klausimui): asignavimus įvairioms kultūros paveldu besirūpinančioms institucijoms, 2012 m. paveldosaugos programų projektų analizę, konkrečių kultūros paveldo objektų tvarkybą, leidinius.

Komisijos narių klausimai ir pasisakymai:

Komisijos narė G. Mickūnaitė.

Redakcinis pastebėjimas: dėl 5 priemonės „Tirti bei kaupti duomenis apie kultūros paveldą“, siūlė keisti į „Kaupti ir tirti...“

Komisijos narė J. Markevičienė.

Klausė dėl vertingųjų savybių aprašų, kurie yra daromi. Pastebėjo, kad juose pakankamai detaliai aprašomos įvairios architektūrinės detalės, bet, pvz., kalbant apie ansamblį yra nurodoma, kad vertinga planinė ir erdvinė struktūra, tačiau tuo apsiribojama ir nedetalizuojama. Todėl, kai atsiranda įvairūs keitimo projektai, pasidaro neaišku, kas toje erdvinėje struktūroje realiai saugoma. Su planine – kaip ir susitvarko, o su erdvine, pvz., su aukštingumais, erdvių charakteriu – nepavyksta. Ar nebūtų galima pareikalauti Vertinimo tarybos detalizuoti šias savybes? Juo labiau, kad erdvių identifikacijai yra daug metodų, pakankamai plačiai žinomų ir tai visai nesunku padaryti.

D. Varnaitė.

Žadėjo šias pastabas perduoti atitinkamoms institucijoms, nes pačiame apskaitos procese, jeigu palygintume nuo dabar galiojančio įstatymo, kai buvo pradėti rengti pirmieji Vertinimo tarybos aktai, tai pamatytume milžinišką skirtumą. Procesas tobulėja.

Komisijos narė J. Markevičienė.

Pvz., dėl Vilniaus senamiesčio iškyla problemos – imami atskiri pastatai, detaliai aprašomi, o erdvinė struktūra dingsta. Vilniaus senamiestyje mes neturime nė vienos apibrėžtos saugomos gatvės erdvės.

D. Varnaitė.

Tai atsispindės specialiajame plane.

Komisijos narė J. Markevičienė.

Pabrėžė, kad apskaitos dokumentuose to nėra ir todėl projektuotojai neturi atsakymų, kas konkrečios gatvės erdvėje yra saugoma. Siūlė atkreipti į šį klausimą dėmesį, nes tai yra silpnoji vieta.

Komisijos narys J. A. Pilipavičius.

Uždavė 2 klausimus. Pirmas dėl VKPK sprendimo „Dėl Lietuvos Respublikos kultūros paveldo būklės stebėsenos (monitoringo) ir prevencinės apsaugos“, kuriame buvo pasiūlymas programas rengti stebėsenos rezultatų pagrindu. Ar šitas procesas yra pakankamai formalizuotas? Turėtų būti atsakomybė už pateiktą informaciją ir sistemiškumas. Koks yra ryšys tarp stebėsenos rezultatų ir programos? Antras klausimas: finansinis rezervas sumažėjo beveik dvigubai. Kodėl? Ar tai nėra per daug rizikinga?

D. Varnaitė

1) Šiuo metu, deja, negalima puikuotis, kad visa stebėsenos programa yra pagrįsta. Finansavimas yra pagrįstas paraiškų principu. Orientuoti programų finansavimą į stebėseną yra būtina, bet ar su 3 000 000 mes esame pajėgūs tai padaryti? Šiuo metu tikrai yra atliekama svarbiausių objektų būklės stebėseną.
2) Pastarųjų metų praktika parodė, kad toks didelis rezervas nėra reikalingas, nes atsitikus nenumatytam atvejui lėšos yra skiriamos ne iš rezervinio, o iš kitų šaltinių. Atsiranda kiti mechanizmai (vyriausybės rezervai ir kt.), todėl nuspręsta šias rezervines lėšas panaudoti metų eigoje.

Komisijos narys G. Balčytis.

Klausė ar yra galimybių gauti ES lėšų pagal projektus? Kaip tai siejasi su objektų įrašymu į Registrą?

D. Varnaitė.

Atsakė, jog yra tam tikrų europinių priemonių, kurios nurodo sąlygą, kad objektas privalo būti įrašytas į Registrą, tačiau kitos programos nenurodo tokių sąlygų. Apibendrinu, jog gaunama nemažai lėšų, tik reikia jas tinkamai panaudoti.

Komisijos narys E. Jovaiša.

Klausė, kokia situacija su Alytaus piliakalnio tvarkymu?

B. Raupėnienė .

Alytaus piliakalnyje, kooperuojantis su savivaldybe, darbai tęsiasi nuo 2006 m. ir šiais metais dar nebus užbaigti.

Komisijos narys E. Jovaiša.

Kiek jau išleista pinigų?

B. Raupėnienė .

Arti milijono.

Komisijos narys E. Jovaiša.

Pastebėjo jog yra daug gražiai sutvarkytų piliakalnių, tačiau praėjus kiek laiko, jie nebeprižiūrimi. Kaip su tuo kovoti?

D. Varnaitė.

Atsakė, jog reikia patikrinti, kokia situacija, nes apie kiekvieną duomenų neturi.

Komisijos pirmininkė G. Drėmaitė.

Komentavo, kad prie priežiūros turėtų prisidėti savivaldybės ir visuomeninės organizacijos, o taip pat ir Departamento inspektoriai.

Komisijos narys E. Jovaiša.

Klausė, kokia šiuo metu situacija su naujos informacinės sistemos kūrimu.

D. Varnaitė.

Atsakė, kad Registras kaip informacinė sistema yra baigtas kurti, tačiau, savaime suprantama, jis vis dar pildomas.

Komisijos narys E. Jovaiša.

Klausė, kiek laiko dar planuojama pildyti Registrą.

D. Varnaitė.

Priežastis šio užtrukusio proceso yra įstatymų kaita, nes tiems patiems objektams reikia pateikti vis naujus dokumentus.

Komisijos narys E. Jovaiša.

Pabrėžė, jog mes dabar esame toje pačioje pozicijoje, kurioje buvome prieš 8 metus: ir toliau darysime titaniškus darbus neturėdami gero, sutvarkyto juridinio pagrindo. Pagrindinis Komisijos darbas yra išsireikalauti, kad įstatymai būtų suderinti ir kad Komisijai būtų suteikta daugiau teisių.

Komisijos pirmininkė G. Drėmaitė.

Siūlė balsuoti, ar pritariama 2012 m. KPD programoms.

Balsavimas:

- 10. Už – 9 Komisijos nariai.
- 11. Prieš – nėra.
- 12. Susilaikė – A. Butrimas.

Išvada: siūlymui pritarta.

NUTARTA. Pritarti Kultūros paveldo departamento 2012 metų paveldosaugos programoms.

5. SVARSTYTA. Komisijos narių siūlymai Komisijos veiklos programai iki 2012 metų pabaigos.

Komisijos nariai A. Butrimas ir E. Jovaiša 5 klausimo svarstyme nedalyvavo.

Komisijos pirmininkė G. Drėmaitė.

Siūlė komisijos nariams apsvarstyti, kokius klausimus reikėtų įtraukti į posėdžių darbotvarkes iki 2013 metų. Pasiūlė įtraukti klausimą dėl Lietuvos kultūros klasikų (muzika, dailė, literatūra) palikimų paveldo, jo sklaidos pasauliui, memorialinių muziejų kūrimo.

Pristatė O. Žalienės siūlomus klausimus:

1) Dėl jūrinio kultūros paveldo kompleksų Klaipėdoje.

Jūrinės kultūros koordinacinė taryba prie Klaipėdos miesto Tarybos nagrinėjo klausimą dėl senųjų Klaipėdos uostelių ir kitų jūrinių objektų esančių miesto ir jūrų uosto teritorijoje išsaugojimo ir panaudojimo. Taryba konstatavo, kad Klaipėdos mieste ir Klaipėdos valstybinio jūrų uosto teritorijoje be

kito kultūros paveldo relikto yra jūrinio kultūros paveldo kompleksai ir pavieniai objektai. Iki šiol jie neapskaityti, nenustatytos jų vertės ir teritorinės ribos. Dalis jų turi ir kitas apibrėžtis – yra ne tik jūrinis, bet ir pramoninis, karinis bei kitoks paveldas. Žemės, kurioje yra tokie kompleksai ir objektai naudotojai dažnai nesuvokia ar net nežino apie tokių kompleksų ir objektų egzistavimą arba nesupranta jų reikšmės ir prasmės. Akivaizdu, kad jūrinio paveldo kompleksams ir objektams išaiškinti ir vertės nustatyti reikalingi visuminiai kompleksiniai tyrimai.

2) Dėl Londono memorandumo taikymo ir suderinamumo su kitais Lietuvos Respublikos teisės aktais. Lietuvos Respublikos Susisiekimo ministerija pateikė ratifikavimui Londono „Saugaus tradicinių laivų naudojimo Europos vandenyse pažymėjimų ir tradicinių laivų įgulų kompetencijos pažymėjimų abipusio pripažinimo susitarimo memorandumą“. Ministerija rengia tokių laivų techninės registracijos ir saugaus plaukiojimo dokumentų išdavimo tvarką. Kaip kultūros paveldo institucijos rengiasi įgyvendinti ar dalyvauti įgyvendinant aukščiau minėto memorandumo nuostatas? Ar reikalingi nauji teisės aktai ir tvarkos?

3) Miestų vystymasis, urbanizacija, pramoninė plėtra ir kapinės bei palaidojimai.

Miestų teritorijų vystytojai dažnai nežino, kas yra po jų būsimais statiniais, ko tikėtis naujai urbanizuojamuose miestų plotuose. Nenustatytos kapinių ir palaidojimų ribos, neidentifikuoti kaip objektai, paskirų kapinių liekanų perkėlimas ir saugojimas, tai tik kelios problemos kylančios plėtojamosiose miestų teritorijose.

Komisijos narys V. Vaitkevičius.

Pastebėjo, kad žvelgiant į praėjusių metų knygoje pristatytus sprendimus ir nutarimus akivaizdu, kad klausimų ratas yra labai platus, patys klausimai labai nevienodi. Dalis yra ta tikroji politika, kai kurie – smulkūs, susiję su konkrečiais objektais.

Iškėlė klausimus, dalinai susijusius su pastarosios savaitės kelione į Punksą ir lauko tyrimais, kurie atskleidžia, jog Lietuvos kultūros paveldą reikėtų suprasti platesne prasme, nei kad šiuo metu daroma (pvz. laisvės armijos kovotojų kapai, Gervėčių bažnyčios archyvas ir kt.). Lietuvos kultūros paveldas prasideda iš karto už Lietuvos sienos. Yra daug problemų, tačiau jas sudėtinga spręsti šiandieninėje situacijoje, kai nėra visai aišku, kur prasideda Kultūros paveldo departamentas, kur Kultūros ministerijos ar kitų institucijų kompetencija.

Komisijos pirmininkė G. Drėmaitė.

Siūlė inicijuoti įstatyminius pakeitimus. Informavo, kad Komisija organizuoja išvažiuojamuosius posėdžius, todėl būtų galima apsilankyti aktualiose teritorijose, pvz. Seinių krašte.

Komisijos narys V. Vaitkevičius.

Apibendrino, kad problema yra platesnė – per pastaruosius 10 ar daugiau metų paminklosauga atkakliai norėjo atsiriboti nuo mokslinių tyrimų, nuo mokslininkų dalyvavimo, o tai yra neatsiejama.

Komisijos narys G. Balčytis

Komisijos darbas yra padėti Vyriausybei, Seimui ir Prezidentui formuoti politiką. Nekilnojamojo turto saugojimas yra susijęs su daugeliu sričių, problemos kyla, nes tų sričių įstatymai tarpusavyje nesuderinti. Siūlė inicijuoti, kad įstatymai būtų pradėti derinti valstybiniu lygiu.

Kitas siūlymas veikti ta linkme, kad ES lėšų dalį tiesiogiai administruotų Kultūros ministerija ar Kultūros paveldo departamentas ir kad šios lėšos būtų nukreiptos nekilnojamųjų vertybių turėtojų paramai. Negalima reikalauti, jei tam neskiriamos lėšos.

Komisijos pirmininkė G. Drėmaitė.

Daugeliu iškeltų klausimų yra priimti sprendimai, todėl siūlė juos revizuoti ir aktualizuoti.

Komisijos narys J. A. Pilipavičius.

Pritarė V. Vaitkevičiaus iškeltiems klausimams ir siūlė remtis tarptautine patirtimi, kuri sako, jog nepakanka apeliuoti į sąžinę. Valstybė turi prisiimti atsakomybę ir sutvarkyti savo teisinę bazę. Kadangi Komisija yra atskaitinga Seimui, tai teisinės bazės sutvarkymas tampa tiesiogine Komisijos pareiga. Siūlė išnaudoti Komisijos galimybes ir teikti pasiūlymus teisinės bazės tobulinimui.

Pritarė G. Balčyčiui dėl ES lėšų panaudojimo.

Siūlė peržiūrėti kaip vykdomi Komisijos priimti sprendimai, vykdyti savo veiklos monitoringą.

Komisijos narė J. Markevičienė.

Pritarė visiems iki šiol nuskambėjusiems pasiūlymams. Visų pirma reikia harmonizuoti teisės aktus, nes be to neįmanoma. Siūlė peržiūrėti esamus įstatymus ir inicijuoti kokybiškai naujo, šiuolaikinio nekilnojamųjų vertybių paveldo apsaugos įstatymo rengimą.

Iškėlė problemą susijusią su „Vilniaus senamiesčio išskirtinės visuotinės vertės aprašu“. Šis aprašas yra pateiktas Pasaulio paveldo centrui ir turi būti tvirtinamas generalinėje asamblėjoje š.m. birželio 24 d.

Pastebėjo, kad šiame dokumente yra netikslumų ir siūlė šį aprašą svarstyti kitame posėdyje.

Siūlė Komisijai surengti ekskursiją į Sereikiškų parką, kuriame vykdomi archeologiniai kasinėjimai.

Komisijos darbuotojas G. Jucys

Komentavo situaciją su Teritorijų planavimo įstatymo projektu, kuris yra labai aktualus paveldosaugai. Į šio projekto svarstymą nepakviesta Komisija.

Komisijos narė J. Markevičienė.

Siūlė Teritorijų planavimo įstatymo klausimą įtraukti į kito posėdžio darbotvarkę.

Komisijos narė G. Mickūnaitė.

Pritarė daugumai iškeltų klausimų. Mano, kad didžioji problema yra išteklių išskaidymas ir veikimas izoliuotai. Pateikė pavyzdį, kad šiuo metu nekilnojamosios kultūros paveldo vertybės yra ženklinamos, tačiau ženklas nėra pakankamai informatyvus, reikėtų greta statyti informacinius stendus. Siūlė daugiau dėmesio skirti visuomenės švietimui.

Siūlė siekti mokslinių tyrimo integravimo į paveldosaugą, inicijuoti objektų, kurie bus tyrinėjami sąrašą.

Komisijos narė G. E. Miknevičienė.

Pastebėjo, jog nėra darbo grupės, kuri siektų tarpusavyje suderinti įstatymus.

Siūlė inicijuoti apjungiančio visų įstatymų sąvokas žodynėlio kūrimą, siekti kad visuose įstatymuose viena sąvoka reikštų tą patį.

Siūlė inicijuoti, kad būtų vykdomos teorinės tyrimų programos.

D. Varnaitė.

Dėl situacijos su įstatymų projektų svarstymu, į kuriuos nekviečiami Komisijos atstovai: siūlė kviesti Komitetų pirmininkus į Komisiją ir taip atkreipti dėmesį bei priminti, kad su Valstybine kultūros paveldo komisija reikia derinti keliamus klausimus.

Siūlė nedelsiant pareikšti Komisijos poziciją dėl Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo.

Kultūros ministerija šiuo metu plačiai pristatinėja funkcijų perdalijimo schemas, Komisijos atstovų darbo grupėse nebuvo. Siūlė pakviesti Kultūros ministerijos atstovus į 06. 08 posėdį, kurie pristatytų ten susidariusią situaciją.

Siūlė inicijuoti, kad Komisija dalyvautų ES lėšų skirstymo svarstymuose Kultūros ministerijoje.

Pritarė iškeltiems klausimams dėl mokslinių tyrimų. Siūlė Komisijai prisidėti prie tokių programų formavimo.

Iškėlė muziejininkystės problemą (nėra kontrolės, nesutvarkyta fondų apskaita ir kt.). Siūlė svarstyti šį klausimą.

Komisijos pirmininkė G. Drėmaitė.

Apibendrina, jog birželio 8 d. posėdyje bus svarstomi šie klausimai:

- 1) Vilniaus senamiesčio išskirtinės visuotinės vertės aprašas.
- 2) Teritorijų planavimo įstatymo projektas.
- 3) Kultūros ministerijos siūlymai paveldosaugos struktūros pertvarkai.

Trumpai informavo apie įvykusį Valstybės kontrolės auditą.

Posėdžio pirmininkė

Gražina Drėmaitė

Posėdžio sekretorė

Violeta Katinienė

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBINĖS KULTŪROS PAVELDO KOMISIJOS

NUTARIMAS

DĖL KULTŪROS MINISTERIJOS PROGRAMOS „LIETUVOS KULTŪROS PAVELDO IŠSAUGOJIMAS, AKTUALIZAVIMAS IR POPULIARINIMAS, VALSTYBINĖS KALBOS APSAUGA“ PRIEMONIŲ, KURIAS 2012 METAIS VYKDYS KULTŪROS PAVELDO DEPARTAMENTAS PRIE KULTŪROS MINISTERIJOS, PROJEKTŲ

2012 m. gegužės 25 d. Nr. N - 1
Vilnius

Valstybinė kultūros paveldo komisija 2012 m. gegužės 25 d. posėdyje apsvaustė Kultūros ministerijos programos „Lietuvos kultūros paveldo išsaugojimas, aktualizavimas ir populiarinimas, valstybinės kalbos apsauga“ priemonių, kurias 2012 metais vykdys Kultūros paveldo departamentas prie Kultūros ministerijos, projektus.

Valstybinė kultūros paveldo komisija, vadovaudamasi Valstybinės kultūros paveldo komisijos įstatymo 6 straipsnio 3 dalimi, 4 straipsnio 3 bei 4 punktais,

n u t a r ė pritarti Kultūros ministerijos programos „Lietuvos kultūros paveldo išsaugojimas, aktualizavimas ir populiarinimas, valstybinės kalbos apsauga“ priemonių, kurias 2012 metais vykdys Kultūros paveldo departamentas prie Kultūros ministerijos, projektams.

Komisijos pirmininkė

Gražina Drėmaitė